

Fórum:Seminární práce/Biofyzika/2. LF/2019-20

Koordinační stránka biofyziky 2. LF UK v akademickém roce 2019-20

Zadání

1. Seznámit se s fungováním WikiSkript,
2. seznámit se s pracemi kolegů v minulých letech,
3. vytvořit si na WikiSkriptech vlastní účet, vyplnit svůj profil a poté:
4. **Výrazně přispět k rozvoji *WikiSkript*** (či jiných veřejně dostupných projektů, např. Wikiverzity) **v oblasti biofyziky** (či blízkých oblastech, např. *statistiky*).

Toto obecné zadání je možno realizovat zejména následujícími způsoby:

1. Přednostním tématem letošního roku je **vytváření posterů** na témata z biofyziky - zejména zpracování zkouškových otázek formou přehledných posterů.
2. Další možnosti zůstávají stejné jako v minulých letech:
 - a) Revize a další vylepšování zkouškových otázek, vypracovaných v minulých letech.
 - b) Spolupráce s anglickojazyčnými Wikilectures (<http://www.wikilectures.eu>) - vzájemné vylepšování stránek, harmonizace
 - c) Zpracovat úlohu, řešených v biofyzikálním praktiku na 2. LF UK - viz Portál:Biofyzikální praktikum (2. LF UK)
 - d) Studentská vědecká činnost: WIKIVERZITA (<https://cs.wikiversity.org/>): Dotazník kvality života EQ-5D (https://cs.wikiversity.org/wiki/Dotazn%C3%ADk_kvality_%C5%BEivota_EQ-5D)
 - e) **Cvičné testy:** Cvičné testy z biofyziky (2.LF UK)/2018-19
 - f) Další možnosti po dohodě

Kruhový WikiSkriptor

Každý kruh má zvoleného jednoho, dva nebo tři WikiSkriptory, fungující jakožto manažeři a koordinátoři, a ti zejména:

1. Jdou osobním příkladem ostatním studentům (vytvoření účtu, vyplnění osobního profilu, založení homepage),
 2. založí a udržují přehledné stránky svých kruhů,
 3. komunikují s ostatními studenty svého kruhu,
 4. komunikují s kruhovými WikiSkriptory ostatních (v případě potřeby i zahraničních) kruhů,
 5. po vzájemné dohodě definují potřebná a vhodná témata ke zpracování,
 6. jsou nápomocni ostatním studentům
 7. a tím nesou konečnou odpovědnost za to, jak se jejich kruhy budou na WikiSkriptech prezentovat.
- Pro vzájemnou mezikruhovou komunikaci kruhových WikiSkriptorů slouží především příslušná diskusní stránka Fórum diskuse:Seminární práce/Biofyzika/2. LF/2018-19.
 - Pro komunikaci a koordinaci jednotlivých kruhů slouží diskusní stránky jednotlivých kruhů.

Přehled kruhů

Kruh (odkazy na stránky kruhů)	Učitel (odkazy na HomePage)	Kruhoví Wikiskriptoři (odkazy na HomePage)
/Kruh 1 (pondělí 13:40)	Kychot (Petr Heřman)	Daniela balazkova (Daniela Balážková)
/Kruh 2 (pondělí 13:40)	Kychot (Petr Heřman)	Josef Bratršovský Kateřina Soubustová
/Kruh 3 (čtvrtek 13:40)	EvaFilova (Eva Filová)	Ivana Drabíková (diskuse) Leona Mrázková
/Kruh 4 (čtvrtek 13:40)	EvaFilova (Eva Filová)	Dsebek (David Šebek) Michal Moc
/Kruh 5 (středa 10:00)	Divinr (Radek Divín)	[[User: User:]]
/Kruh 6 (středa 10:00)	Divinr (Radek Divín)	Johana Edlmanová
/Kruh 7 (pátek 08:00)	MartinKralovic (Martin Královič)	Pavel Kolouch
/Kruh 8 (pátek 08:00)	MartinKralovic (Martin Královič)	Denisa Průšová
/Kruh 9 (čtvrtek 11:50)	MartinKralovic (Martin Královič)	[[User: User:]]
/Kruh 10 (čtvrtek 11:50)	MartinKralovic (Martin Královič)	[[User: User:]]
/Kruh 11 (pondělí 11:50)	Kychot (Petr Heřman)	Matyáš Uvíra
/Kruh 12 (pondělí 11:50)	Kychot (Petr Heřman)	Martin Novák Rinthas (Richard Štefančin)

Tabulka zahraničních kruhů je zde: Forum:Seminar papers/Biophysics/2. LF/2019-2020 (http://www.wikilectures.eu/w/Forum:Seminar_papers/Biophysics/2._LF/2018-2019)

Tabulka pro rozdělení testů na Moodle je zde: Tabulka pro organizaci úpravy testů na Moodle

Vkládání posterů a dalších souborů

Dohodli jsme se, že své postery budeme prezentovat v souborech PDF, připravených pro formát A1 naležato. Je na každém ze studentů, jakou aplikaci si na jeho vytvoření vybere (ale např. Word na to zrovna moc vhodný není - také neumožňuje psát na tak velký formát).

Postery budou vidět na Wikiskriptech, ovšem technicky se obrázky a další multimediální soubory (včetně souborů PDF) vkládají na Wikimedia Commons (https://commons.wikimedia.org/wiki/Hlavn%C3%AD_strana?uselang=cs), odkud si je pak automaticky vytáhnou všechny stránky, ve kterých mohou být použity (ať už na Wikipedii, Wikiverzitě, ale i Wikiskriptech či Wikilectures).

Při nahrávání souborů na Commons musí být uživatel zalogovaný. Kdo má svůj uživatelský účet na Wikipedii, Wikiverzitě anebo na jakémkoli jiném projektu nadace Wikimedia, pak mu tento účet bude fungovat i na Commons. Bohužel, Wikiskripta i Wikilectures mají vlastní oddělený systém uživatelských účtů, takže s vaším uživatelským jménem a přístupovým heslem se na Commons automaticky nepřihlásíte, ale není problém, abyste se na Commons registrovali stejným způsobem, jako na Wikiskriptech (pokud náhodou někdo už nepoužívá stejný login): Vytvoření účtu (<https://commons.wikimedia.org/w/index.php?title=Special:CreateAccount&uselang=cs&returnto=Hlavn%C3%AD+strana&returntoquery=uselang%3Dcs>)

Po vytvoření účtu se vrátíte na Hlavní stranu (https://commons.wikimedia.org/w/index.php?title=Hlavn%C3%AD_strana&uselang=cs) již můžete začít s vkládáním vašeho souboru: V levém menu kliknete na Načíst soubor (<https://commons.wikimedia.org/wiki/Special:UploadWizard>), což vás přesměruje na *Průvodce načítáním souborů*.

Po načtení souboru je nutno zvolit licenci Creative Commons, pod kterou své autorské dílo nabízíte světu. Zde jsou české popisy různých verzí této licence: <https://www.creativecommons.cz/licence-cc/> Pokud vás nebaví vše podrobně studovat, vyberte nejobvyklejší variantu CC BY-SA 4.0 (<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode.cs>)

Nejdříve potvrdíte, že nahraný soubor je Vaším vlastním dílem, zvolíte licenci, vyplníte příslušný popis atd., nakonec zvolíte vhodný název PDF souboru, pod kterým bude soubor uložen a potvrdíte souhlas s jeho zveřejněním. Poté se vám zobrazí způsob, jak je možno se na tento soubor odkazovat.

Je to jednoduché - ukážeme si to na příkladu souboru Instrukce k použití glukometru FORA Diamond MINI.pdf. Stránka tohoto souboru je uložena zde: https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Instrukce_k_pou%C5%BEit%C3%AD_glukometru_FORA_Diamond_MINI.pdf

(Poznámka – tento příklad již po týdnu přestal fungovat, protože soubor byl vymazán – viz níže.)

Pokud chceme zobrazit náhled (thumb) kdekoli ve Wikitextu, napíšeme např:
[[File:Instrukce k použití glukometru FORA Diamond MINI.pdf|thumb|Instrukce k použití glukometru FORA Diamond MINI, používaného v praktikách biofyziky UK]]
A zobrazí se to takto (viz náhled vpravo): thumb|Instrukce k použití glukometru FORA Diamond MINI, používaného v praktikách biofyziky Po rozkliknutí náhledu se dostaneme přímo na popisnou stránku toho souboru, na které si můžeme soubor prohlížet anebo stáhnout.

Pokud chceme do wikitextu vložit pouze odkaz na tento soubor (bez zobrazení náhledu - například v přehledné tabulce, co který student vytvořil), je to ještě jednodušší - nezapomeňte ale na úvodní dvojtečku, je zde důležitá:
[[File:Instrukce k použití glukometru FORA Diamond MINI.pdf]]
Pak se zobrazí: File:Instrukce k použití glukometru FORA Diamond MINI.pdf

(Toto je pouze příklad vložení PDF souboru, nikoli formátu vašich posterů - ty budou naležato.)

Výše uvedený návod platí i pro ostatní soubory, kterými budete chtít své články vylepšit - schemata, fotografie, audiozáznamy, videa atd.

Nebezpečí smazání souborů

Všechny vložené soubory musí vyhovovat základním pravidlům a právním normám – zejména neustále se zostřující legislativě v oblasti autorskoprávní. Za vložený soubor už nenese odpovědnost jen ten, kdo soubor vložil, ale i provozovatel serveru. I nadace Wikimedia musí čelit mnoha takovým obviněním a proto si vyvinula účinný systém, jak předcházet uveřejňování nevhodných materiálů.

Co se týče vkládaných posterů, většina z nich už byla navržena na smazání, pokud nedojde k okamžité nápravě. Jaké jsou nejčastější důvody?

1. Deletion request – Out of scope Typický argument správce byrokrata zní: *Unused diagrams of questionable notability. Should be in SVG if useful*. Na to nejčastěji odpovídáme, že je jasné, že určitě užitečnější by byl obrázek ve formátu SVG, aby jej bylo možno dále upravovat, ale že jsme studenti medicíny a nikoli počítačové grafiky a tak děláme, co svedeme. A přečteme si důkladně commons:Commons:Project scope a dále argumentujeme tím, že náš poster určitě není *out of scope*, protože to je důležitý biofyzikální a didaktický materiál, sloužící několika projektům.

Některé příklady:

- commons:Commons:Deletion requests/File:Akustika - biofyzika sluchu.pdf
- commons:Commons:Deletion requests/File:Okolo pohledu biofyziky.pdf
- commons:Commons:Deletion requests/File:Biofyzika projekt-3.pdf
- commons:commons:Commons:Deletion requests/File:K3C STAVBA HMOTY.pdf

2. This file is a derivative work To už je závažnější námitka, bohužel v mnoha případech pravdivá. Vlastní dílo, v němž využíváme dílo či díla jiných autorů, je tzv. *odvozené dílo*. A to je typický příklad posterů, často poskládaných z různých obrázků. Pokud použijeme obrázky z Commons, uvolněných např. pod licencí CC-BY-SA, máme štěstí, protože tato licence umožňuje vytvářet další odvozená díla pod stejnou či podobnou licencí a naší jedinou starostí je uvést autora díla, které jsme použili. Pokud ale obrázek stáhneme "odněkud z Internetu" a ani nás nezajímá, je-li to legální postup či ne, pak si těch starostí naděláme více. Zrovna tak, když jej oscanujeme z nějaké knížky apod.

V uplynulém týdnu jsme prakticky nedělali nic jiného, než se pokoušeli řešit tyto problémy u většiny kruhů, které si jako svou seminární práci zvolili vytváření posterů. Máte tím pádem určitý vzor a návod, jak takové případy řešit. Ovšem není v našich silách v tom pokračovat i nadále. To je starost všech kruhových wikiskriptorů a hlavně autorů. Nestačí daný poster na Commons jen vložit a dále se o nic nestarat – je nutno neustále sledovat, neobjeví-li se u něj nějaká taková výstraha a pak okamžitě jednat. Máme jen několik málo dnů, abychom uvedené nedostatky napravili a pak svůj názor na zachování díla obhájili. Pokud nezareaguje vůbec, administrátor diskuse o smazání do týdne uzavře v náš neprospěch a soubor smaže.

Jako výstražný případ tady zanechávám smazaný obrázek commons:File:Instrukce k použití glukometru FORA Diamond MINI.pdf, který vytvořil kolega, ale na Commons jsem jej vložil já a autora požádal, aby zaslal příslušné OTRS. Což se nestalo a návod na glukometr byl tudíž smazán.

Derivative work

Stále se množí a opakují ty samé případy, kdy *Commons* upozorňují na to, že se zřejmě jedná o *odvozené dílo* (*Derivative work*), a to zejména v těch případech, kdy jsou na obrázku (třeba posteru) použity jiné obrázky, které patrně nevytvořil autor posteru. V tom případě je nutné uvést věci na pravou míru.

Jaký je v tomto případě přesný postup se dozvíme, když:

1. klikneme na slova derivative work v daném upozornění a tím se dozvíme, co jsou odvozená díla.
2. klikneme dále na slovo missing a tam se dozvíme, co to znamená *Zdroj*, anglicky *Source*; je to povinný parametr šablony {{Information}}
 - šablonu {{Own}} můžeme použít pouze v případě, že se jedná o *kompletně* celé naše dílo bez použití cizích zdrojů
 - šablonu {{Own based}} použijeme v případě, že jsem při vytváření našeho díla použili obrázky, které už jsou na Commons (což je ten nejjednodušší případ). Takže například, pokud ve svém posteru použijeme obrázek File:1413 Structure of the Eye.jpg, pak v informace u *našeho* obrázku (tj. šablona {{Information}}) musí obsahovat řádek

|source={{Own based|1413 Structure of the Eye.jpg|OpenStax College}}

V tomto případě *OpenStax College* je název autora, který je uveden u daného obrázku. Pokud je obrázků a autorů více, uvedeme je všechny tak, jak vidíme v příkladu v dokumentaci šablony {{Own based}}.

Tato šablona umožňuje uvést maximálně tři použité zdroje a tři autory těchto zdrojů

- pokud použijeme k označení použitých zdrojů šablonu {{Derived from}}, můžeme do ní umístit až 40 názvů souborů z Commons, které jsme v našem díle využili, včetně zobrazení náhledů (*thumbnails*) dotyčných obrázků
- pokud použité obrázky nepochází z Commons, ale z jiné webové stránky, uvedeme do zdroje URL stránky, na které se obrázek nachází, ze které je zřejmé, že jeho licence umožňuje obrázek použít. Například použijeme-li File:Audiogram.jpg z Wikiskripta, uvedeme do zdroje řádek:
|source=https://www.wikiskripta.eu/w/Soubor:Audiogram.jpg

Položil jsem dotaz byrokratovi EugeneZelenko na Commons, který z důvodů nesprávného uvedení zdrojů maže naše postery: commons:User talk:EugeneZelenko#A work derived from many different sources. Prosím, sledujte tam jeho odpověď a neváhejte se ho v případě nejasnosti také na něco zeptat.

Nahrání souboru přímo na Wikiskripta

Pokud výše uvedený postup nevede k úspěchu a stále hrozí jeho smazání, nahrajeme soubor přímo na Wikiskripta, což může být jednodušší postup – v levém menu na WikiSkriptech klikněte na Načíst soubor a postupujte dle instrukcí. Pokud jste již předtím nahráli soubor na Commons, připojte na konec názvu např. písmena WS – jako že je to soubor, nahraný přímo na Wikiskripta, *aby se jeho název odlišil od názvu souboru na Commons*. (Pokud je zároveň na Commons i na Wikiskriptech nahrán tentýž soubor se stejným názvem, není možné jej pak na Wikiskriptech zobrazit, zobrazuje se hláška o duplicitě souboru.)

Na WikiSkripta můžete kromě souborů .doc nahrát i soubory ve formátu .ppt, což může být výhodnější pro možnost jejich následných úprav. Do tabulek jednotlivých kruhů pak můžete uvést odkazy na oba soubory.

Biofyzika a informatika

Na naší fakultě v minulosti existoval povinný předmět *Informatika*, který však bývalý děkan zrušil pod tlakem klinických oborů, které vyžadovaly větší časový prostor pro svou výuku. Na jiných fakultách, například na 1.LF UK, učí biofyziku i informatiku Ústav biofyziky a informatiky (<https://ubi.lf1.cuni.cz/>). I když v našem *Ústavu biofyziky* na 2. LF nemáme slovo *informatika* v názvu, musíme některé mezery v informatickém vzdělání našich studentů doplňovat, budete to v životě potřebovat (např. důsledné uvádění autorů ve správné formě atp.) Proto se na nás, prosíme Vás, nezlobte, pokud to někteří z vás budou komplikace, spojené s publikací Vašich prací na Internetu, brát jako zbytečnou zátěž, která s biofyzikou nesouvisí. Ale je zapotřebí si zvykat na to, jak to v životě chodí. Snažíme se vám v tom pomáhat.

Poznámky a reference